

43. Pollitt, C. & Bouckaert G. (2004). Public Management Reform: A Comparative Analysis. Oxford: University Press.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БОРОДИЄНКО Олександра Володимирівна – доктор педагогічних наук, доцент, старший дослідник, член-кореспондент НАПН України, провідний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України.

Наукові інтереси: розроблення наукових засад професійної освіти і навчання, внутрішньофірмового навчання, освіти дорослих, професійної педагогіки, безперервної професійної освіти, порівняльної професійної педагогіки, забезпечення якості професійної та вищої освіти. Вивчення зарубіжного досвіду розвитку професійної та вищої освіти. Розроблення прикладних аспектів операційного та стратегічного менеджменту закладів освіти. Впровадження проєктного менеджменту в управління закладами професійної освіти. Розбудова практики державно-приватного партнерства та громадсько-публічного управління закладами освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BORODIYENKO Oleksandra Volodymyrivna – DSc in Pedagogy, Senior Researcher, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Leading Research Fellow of the Department of Quality Assurance in Higher Education, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Research interests: development of scientific foundations of vocational education and training, intra-firm training, adult education, professional pedagogy, continuous professional education, comparative professional pedagogy, quality assurance in vocational and higher education. Study of foreign experience in the development of vocational and higher education. Development of applied aspects of operational and strategic management of educational institutions. Implementation of project management in the activities of vocational education institutions. Development of public-private partnership and public and private-based university governance.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2022 р.

УДК 378:37.03

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-27-32

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК Вікторія Вікторівна –

доктор педагогічних наук, професор,
магістрантка факультету соціальних, поведінкових наук
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5138-9226>
e-mail: gorbatykvv@ukr.net

ЗЕЛЕНСЬКА Людмила Дмитрівна –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3324-5173>
e-mail: zelenskaya_ludmila@ukr.net

ЗОЛОТУХІНА Світлана Трохимівна –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3535-5974>
e-mail: gorbatykvv@ukr.net

АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ БАЗОВИХ АСПЕКТІВ ПЕДАГОГІКИ МИРУ

У статті представлено узагальнення кордоцентричні цінності спадку Григорія Сковороди для обґрунтування методологічного базису і визначення змісту педагогіки миру, ініційованої ректором Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Юрієм Бойчуком.

Для досягнення поставленої мети використано загальнонаукові методи історико-педагогічного аналізу, синтезу, узагальнення, історико-структурний метод для визначення системоутворювальних компонентів досліджуваного феномена, конструктивно-генезисний метод, який дозволив у динаміці проаналізувати досліджувану ідею.

У статті зазначено, що педагогіка миру – міждисциплінарна освітня компонента, покликана формувати нове глибинне мислення педагога-миротворця, здатного на основі гуманістичного осмислення національних і

загальнолюдських цінностей миру, життя, свободи, людяності формувати у здобувачів освіти різних рівнів матриці конструктивної поведінки, діяльності і духовно-практичного освоєння світу на основі любові до ближнього, визнання самоцінності кожної людини.

Через призму аксіологічного підходу розглянуто сутнісні аспекти кордоцентричних імперативів спадку гуманіста, народного вчителя Григорія Сковороди для педагогіки миру, зокрема: опори в пізнанні і самопізнанні на учення про споріднену працю, духовне значення батьківства і материнства, моральний імператив вдячності, ідеї нерівної рівності, сердечне ставлення до себе і світу.

Конкретизовані кордоцентричні цінності органічно можуть бути представлені за такими напрямками педагогіки миру: 1. Національні і загальнолюдські цінності у визначенні цілей освіти, навчання, виховання і розвитку особистості, формування почуття захищеності людини в колективі. Філософські, культурні, мистецькі бази. 2. Мовна, інфомедійна, професійна культура педагога-миротворця як умова вироблення життєвої і професійної стійкості. 3. Творче використання в сучасних реаліях краєвих досягнень народної, козацької, християнської, гуманної і гуманістичної педагогіки під час розроблення і втілення суспільно значимих проєктів, покликаних для збереження миру і цивілізаційного розвитку.

Ключові слова: аксіологічний підхід, духовне зростання, українська педагогічна думка, Григорій Сковорода, кордоцентризм.

VOROZHBIT-GORBATYUK Viktoriya Viktorivna –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Master's Student of the Faculty of Social and Behavioral Sciences of H. S. Skovoroda Kharkiv

National Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5138-9226>

e-mail: gorbatykvv@ukr.net

ZELENSKA Lyudmila Dmitrivna –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, Acting Dean of the Faculty of History and Law

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3324-5173>

e-mail: zelenskaya_ludmila@ukr.net

ZOLOTUKHINA Cvitlana Trichymovna –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv

National Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3535-5974>

e-mail: gorbatykvv@ukr.net

AXIOLOGICAL DIMENSION OF THE HISTORICAL-PEDAGOGICAL DISCOURSE OF BASIC ASPECTS OF PEACE PEDAGOGY

The article presents a generalization of the cordocentric values of Hryhoriy Skovoroda's legacy to justify the methodological basis and determine the content of peace pedagogy, initiated by the rector of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University by Yury Boychuk.

To achieve the goal, general scientific methods of historical-pedagogical analysis, synthesis, generalization, historical-structural method for determining the system-forming components of the studied phenomenon, constructive-genesis method, which allowed to analyze the studied idea in dynamics, were used.

The article states that peace pedagogy is an interdisciplinary educational component designed to form a new in-depth thinking of a peacemaker educator who, on the basis of a humanistic understanding of the national and universal values of peace, life, freedom, and humanity, can form matrices of constructive behavior, activity and spirituality in students of various levels of education -practical development of the world based on love for one's neighbor, recognition of the self-worth of each person.

Through the prism of the axiological approach, the essential aspects of the cordocentric imperatives of the legacy of the humanist, folk teacher Hryhoriy are considered Skovoroda for the pedagogy of peace, in particular: support in knowledge and self-knowledge on the teaching of related work, the spiritual meaning of fatherhood and motherhood, the moral imperative of gratitude, ideas of unequal equality, a cordial attitude towards oneself and the world.

The concretized cordocentric values can be organically represented in the following areas of peace pedagogy: 1. National and universal values in determining the goals of education, training, upbringing and personal development, forming a sense of human security in the team. Philosophical, cultural, artistic bases. 2. Language, infomedia, professional culture of a teacher-peacemaker as a condition for development of life and professional stability. 3. Creative use in modern realities of the best achievements of folk, Cossack, Christian, humane and humanistic pedagogy during the development and implementation of socially significant projects designed to preserve peace and civilizational development.

Key words: axiological approach, spiritual growth, Ukrainian pedagogical thought, Hryhoriy Skovoroda, cordocentrism.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Вісім місяців поспіль увесь світ спостерігає, як мужньо і самовіддано український народ боронить свою землю. Як українці – від малюка до посивілого старця – ціною власного життя захищають свободу, утверджують людяність як головну цінність в усьому світі. За таких умов ми, українці, представники педагогічної, освітянської спільноти переконані, сучасна Європа має більш глибоко вивчати Україну – країну із давніми традиціями, унікальною культурною спадщиною, потужним науковим потенціалом. Наша країна – самодостатня і своєрідна.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди демонструє єдність Сковородинівської родини з опорою на сталі традиції патріотичного виховання, національну свідомість. Ректор університету професор Юрій Бойчук з моменту нападу на мирне місто Харків перебуває на зв'язку із професорсько-викладацьким складом. Проректори, керівники усіх структурних підрозділів університету першим завданням опікувалися питанням евакуації задля збереження здоров'я і життя здобувачів-іноземців, здобувачів і працівників університету – громадян України. Вкрай значущим завданням також є забезпечення якості освіти в умовах тривалого форс-мажору, підтримка активної роботи усіх структурних підрозділів, збереження відкритості і, водночас, забезпечення інформаційної безпеки під час роботи на освітній платформі дистанційної освіти MOODLE.

Юрій Бойчук у перші дні запровадження воєнного стану висловив ідею щодо розроблення програми педагогіки миру. Ми, українці, глибоко переконані в тому, що біда, яку ми зараз проживаємо, зумовлена у тому числі і хибною підміною у сучасному педагогічному, освітньому просторі ідей гуманізму і визнання найвищої цінності життя людини цінностями і популістськими гаслами толерантності. За пропозиції ректора було створено ініціативну групу професорів, викладачів, здобувачів різних рівнів освіти, стейхолдерів освітніх програм для обґрунтування і розробки програми такої міждисциплінарної освітньої компоненти. Адже зараз ми усі усвідомлюємо силу пророчих слів академіка Івана Прокопенка: «Освіта збереже Україну!»

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що питання щодо запровадження педагогіки миру порушувалося визначними освітянами, науковцями. Звернемо увагу на пропозиції І. Прокопенка [7], В. Андрущенка [1]. Також привертає увагу проект «Педагогіка миру» для відновлення громадянського діалогу на Сході України, завершений 2019 [4; 6].

Мета та завдання. Метою цієї публікації визначено: конкретизувати кордоцентричні цінності спадку Григорія Сковороди для обґрунтування методологічного базису і змістовної частини міждисциплінарної освітньої компоненти педагогіки миру. Для досягнення поставленої мети використано загальнонауковий метод історико-педагогічного аналізу, синтезу, узагальнення наукової літератури для вивчення змістових аспектів досліджуваної проблеми; історико-структурний метод для систематизації історико-педагогічних джерел, визначення системоутворювальних компонентів досліджуваного феномена; конструктивно-генезисний метод, який дозволив у динаміці проаналізувати досліджувану ідею.

Методологічні підвалини дослідження на філософському рівні склали теорія наукового пізнання про єдність процесів, взаємовпливів і взаємозалежності явищ об'єктивної дійсності, теорія екзистенціалізму; положення про взаємозв'язок, взаємозумовленість і цілісність явищ у природі; положення наукових праць з філософії освіти та виховання (І. Прокопенко, С. Сірополко) [7; 8], на загальнонауковому рівні – синергетичний підхід (І. Бех, В. Андрущенко) [2; 1], що дає змогу розкрити досліджувану проблему як динамічний процес, що має сталу основу, дозволяє охопити розмаїття історико-педагогічного універсуму; аксіологічний підхід (В. Ворожбіт, О. Сухомлинська) [5; 10], що дозволяє вивчати досліджуваний феномен з позицій виявлення ключових цінностей і можливостей їх реалізації в добродійній діяльності, гуманному спілкуванні в системі «педагог – здобувач»;

Виклад основного матеріалу дослідження. Послугуючись положеннями теорії наукового пізнання педагогіка миру – комплексна міждисциплінарна освітня компонента, мета якої полягає в наступному: формування нового глибокого мислення педагога-миротворця, здатного на основі гуманістичного осмислення національних і загальнолюдських цінностей миру, життя, свободи, людяності формувати у здобувачів освіти різних рівнів матриці конструктивної поведінки, діяльності і духовно-практичного освоєння світу на основі любові до ближнього, визнання самоцінності кожної людини. Наголосимо, що у цій статті презентуємо пропозицію Юрія Бойчука, який вважає, що основою цієї комплексної міждисциплінарної компоненти є відмова від агресії, ненависті, ультра націоналізму, заміна толерантного ставлення на любов до ближнього (Юрій Бойчук). Очікуваний результат педагогіки миру: матеріалізація особистісної культури, визнання апріорності духовно-морального імперативу істини, втілення суспільно

значимих проєктів на збереження миру у світі, цивілізованої неконфліктної взаємодії в усіх сферах життєдіяльності людини.

Змістові орієнтири опанування педагогікою миру орієнтовно визначено за напрямками. 1). Національні і загальнолюдські цінності у визначенні цілей освіти, навчання, виховання і розвитку особистості, формування почуття захищеності людини в колективі. Філософські, культурні, мистецькі базиси. 2). Мовна, інфомедійна, професійна культура педагога-миротворця як умова вироблення життєвої і професійної стійкості. 3). Творче використання в сучасних реаліях кращих досягнень народної, козацької, християнської, гуманної і гуманістичної педагогіки під час розроблення і втілення суспільно значимих проєктів, покликаних для збереження миру і цивілізаційного розвитку.

Зазначимо, з огляду на заявлену тему публікації кордоцентризм ми розглядаємо, спираючись на визначення Я. Гнатюк як українське філософсько-педагогічне учення про цілісність людини, коли основою існування і розвитку цілісної особистості є єдність тіла і духу, духовне народження і удосконалення кращих рис з опорою на народні традиції, життєві виховні практики [3]. Кордоцентризм як методологічний базис педагогіки миру в основі спирається на витоки – аграрно-календарну обрядовість. Загальновідомо, що календарна обрядовість українського народу передбачала опору ментальність давніх українців, зокрема: екзекутивність (дотримання порядку всього сушого), кордоцентризм (сердечне, чуттєве пізнання себе і світу), анімїзм (олюднення довкілля, наділення виключними характеристиками, символами буденні предмети і явища діяльності), автохтонність (усамітненість, погранична автономність, самість). Ці елементи сприяли одухотворенню будь-якого виду праці, форми суспільної діяльності людей, що згодом увиразнив визначний український просвітник Григорій Сковорода [9]. Зазначимо тут, що органічною спільною тезою для народної української педагогіки і педагогічного доробку мислителя є значимість трудових традицій, наслідування яких здійснювалося за допомогою збереження аграрного календаря. Виконання підлітками і молоддю трудових операцій по річному астрономічному колу вносило у процес оволодіння вміннями й навичками землеробської праці послідовність, наповнювало життя одухотвореним сакральним значенням. Це сприяло вихованню пошани до праці і результатів діяльності інших людей. Педагогічна ефективність засобів аграрного календаря посилювалась через святкову обрядність. У цьому ключі привертає увагу уведене поняття Григорієм Сковородою

«веселіє сердечне» [9], такий стан внутрішнього свята в буденній порідненій праці, коли людині приязно із собою у щоденній праці, з тими, хто використовує результат її праці.

Для досягнення внутрішнього спокою і миру потрібно дотримуватися правила про «спорідненість», здатність жити у злагоді зі своїм характером, власною природою, не силувати свої схильності і обдарування. Тому і для сучасних освітян вкрай актуальна ідея Г. Сковороди про нерівну рівність: адже усі люди є лише тінню справжньої людини, усі рівні перед Богом, але всі є різними, тому що мають свою власну натуру [9]. Але кожна людина має пройти свій шлях до Бога, осмислити і прийняти своє призначення.

Вивчення педагогічного феномену Григорія Сковороди свідчить про те, що просвітник визначальними вихователями уважав батьків, що органічно синтезується із народними педагогічними уявленнями українців. З опорою на народний фольклор просвітник розкриває велич і духовне значення батьківства і материнства в реалізації природи і прав дитини, яку роль відіграє в житті дитини особистий приклад батьків: у родових стосунках, у ставленні до історії народу, рідної природи, мови; до норм поведінки, праці та побуту; зрештою — до процесу навчання й духовного зростання, бажання й уміння виховувати дітей, керуючись цінностями людяності і громадянського сумління, совісті й честі, формуючи досвід людини бути вдячною. Вдячність Г. Сковорода уважав мірилом духовно-морального зростання. Людина, здатна бути вдячною навіть ворогам, може досягти спокою душевної гармонії, уже згаданого «веселія сердечного» [9].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Обґрунтовані Г. Сковородою ідеї кордоцентризму, які є національним надбанням, розкривають уявлення про істинну моральність людини, її духовність, узгоджуються з ментальністю українців. Для сьогодення освіти і науки в усьому світі мають стати апіорними міркування Григорія Сковороди: якщо щастя, мир та істина можливі, то не десь і колись, а тут і зараз. Щастя треба знайти через пізнання себе, збереження доброти серця і високої моральності через вдячність, «веселіє сердечне». Методологічним базисом і основним орієнтиром педагогіки миру є кордоцентричні ціннісні імперативи педагогічного здобутку Григорія Сковороди. Ставши людиною миру, демонструючи феномен людяності, для педагогіки миру, вважаємо є методологічно значимими такі ідеї: опори в пізнанні і самопізнанні на учення про споріднену працю, велич і духовне значення

батьківства і материнства, визначення системоутворювального значення вдячності, прийняття ідеї нерівної рівності, всепроникнення моралі, сердечне ставлення до себе і світу. На цьому ґрунтується пропозиція Юрія Бойчука щодо розроблення програми педагогіки миру. Перспективою подальшого розроблення заявленої теми бачимо творчу ретроспекцію методів і способів навчально-виховної взаємодії, що використовував Григорій Сковорода в своїй викладацькій і просвітительській діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Педагогіка миру : актуальність теорії та практики. Вища освіта України. 2014. № 2. С. 5-12. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/17569>
2. Бех І. Д. Духовний розвиток особистості : поступ у незвідане. Педагогіка і психологія. 2007. № 1. С. 5-27.
3. Гнатюк Я. С. Український кордоцентризм в конфлікті міфологій і інтерпретацій. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2010. 184 с.
4. Громадянська служба миру. Спеціальна ініціатива щодо підтримки переміщених осіб: Заходи з педагогіки миру задля подолання соціальної полярності на сході України (2017-2023). URL : <https://www.giz.de/en/worldwide/90144.html>
5. Духовно-моральне виховання дітей : історія і сучасні тенденції : Навчальний посібник [В. В. Ворожбит, С. Д. Криштоф, А. О. Поляков, Н. Д. Янц]. Харків : Основа, 2011. Р. 2. С. 48-173.
6. Інженери порозуміння (2019). URL : <https://peaceengineers.com/news/pedagogika-myru-zerno-posiyane-v-zroshchennya-dialogu-vseredyni-suspilstva-58/>
7. Прокопенко І. Ф. Національно-патріотичне виховання і педагогіка миру. Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Дніпро, 29 квіт. 2020 р. Комун. закл. вищої освіти " Дніпровська акад. неперервної освіти". Дніпро : Охотник, 2020. С. 127-128. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4024>
8. Сірополко С. Історія освіти в Україні : Монографія. Підготував Ю. Вільчинський ; 2-ге вид. Львів : Афіша, 2001. 782 с.
9. Сковорода Г. С. Світ ловив мене, та не впіймав. Упоряд. В. Кравця. Х. : Фоліо, 2006. 607 с.
10. Сухомлинська О. В. Духовно-моральне виховання дітей та молоді : загальні тенденції й індивідуальний пошук. К. : Добро, 2006. 43 с.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V. (2014). *Pedahohika myru : aktualnist teorii ta praktyky*. [Pedagogy of peace: relevance of theory and practice]. *Vyshcha osvita Ukrainy*. № 2. S. 5-12. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/17569> [in Ukrainian].

2. Bekh, I. D. (2007). *Dukhovnyi rozvytok osobystosti : postup u nezvidane* [Spiritual development of the individual: stepping into the unknown]. *Pedahohika i psykhologhiia*. № 1. S. 5-27. [in Ukrainian].
3. Hnatiuk, Ya. S. (2010). *Ukrainskyi kordotsentryzm v konflikti mifolohii i interpretatsii* [Ukrainian cordocentrism in the conflict of mythologies and interpretations]. *Ivano-Frankivsk : Symfoniia forte*. 184 s. [in Ukrainian].
4. Hromadianska sluzhba myru. *Spetsialna initsiatyva shchodo pidtrymky peremishchenykh osib: Zakhody z pedahohiky myru zadlia podolannia sotsialnoi poliarnosti na skhodi Ukrainy (2017-2023)*. [Civil service of peace. Special initiative to support displaced persons: Peace pedagogy measures to overcome social polarity in eastern Ukraine]. URL : <https://www.giz.de/en/worldwide/90144.html> [in Ukrainian].
5. *Dukhovno-moralne vykhovannia ditei : istoriia i suchasni tendentsii* (2011) : [Spiritual and moral upbringing of children: history and modern trends]. [V. V. Vorozhbit, S. D. Kryshtof, A. O. Poliakov, N. D. Yants]. *Kharkiv : Osnova*. R. 2. S. 48-173. [in Ukrainian].
6. *Inzhereny porozuminnia* (2019). [They eat understanding]. URL : <https://peaceengineers.com/news/pedagogika-myru-zerno-posiyane-v-zroshchennya-dialogu-vseredyni-suspilstva-58/> [in Ukrainian].
7. Prokopenko, I. F. (2020). *Natsionalno-patriotychne vykhovannia i pedahohika myru. Filosofske-svitohliadni ta kulturolohichni konteksty neperervnoi osvity* [National-patriotic education and pedagogy of peace. Philosophical worldview and cultural contexts of continuous education] : materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Dnipro, 29 kvit. 2020 r. *Komun. zakl. vyshchoi osvity " Dniprovska akad. neperervnoi osvity"*. Dnipro : Okhotnik. S. 127-128. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4024> [in Ukrainian].
8. Siropolko, S. (2001). *Istoriia osvity v Ukraini* [History of education in Ukraine] : Monohrafiia. *Pidhotuvav Yu. Vilchynskiy ; 2-he vyd. Lviv : Afisha*. 782 s. [in Ukrainian].
9. Skovoroda, H. S. (2006). *Svit lovyv mene, ta ne vpiimav* [The world was catching me, but it didn't catch me]. *Uporiad. V. Kravtsia. Kh. : Folio*, 2006. 607 s. [in Ukrainian].
10. Sukhomlynska, O. V. (2006). *Dukhovno-moralne vykhovannia ditei ta molodi : zahalni tendentsii y indyvidualnyi poshuk* [Spiritual and moral education of children and youth: general trends and individual search]. *K. : Dobro*. 43 s.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК

Вікторія

Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, магістрантка факультету соціальних, поведінкових наук Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Наукові інтереси: генеза вищої освіти в Україні й на Слобожанщині; педагогічна

персоналістика; новітні освітні технології; управління закладами вищої освіти на засадах автономії й колегіального самоврядування.

ЗЕЛЕНСЬКА Людмила Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Наукові інтереси: генеза вищої освіти в Україні й на Слобожанщині; педагогічна персоналістика; новітні освітні технології; управління закладами вищої освіти на засадах автономії й колегіального самоврядування.

ЗОЛОТУХІНА Світлана Трохимівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Наукові інтереси: генеза вищої освіти в Україні й на Слобожанщині; педагогічна персоналістика; новітні освітні технології; управління закладами вищої освіти на засадах автономії й колегіального самоврядування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

VOROZHBIT-GORBATYUK Viktoriya Viktorivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Master's Student of the Faculty of Social and Behavioral Sciences of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.

Research interests: genesis of higher education in Ukraine and Slobozhanshchyna; pedagogical personalism; the latest educational technologies; management of higher education institutions on the basis of autonomy and collegial self-government.

ZELENSKA Lyudmila Dmitrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, Acting Dean of the Faculty of History and Law H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.

Research interests: genesis of higher education in Ukraine and Slobozhanshchyna; pedagogical personalism; the latest educational technologies; management of higher education institutions on the basis of autonomy and collegial self-government.

ZOLOTUKHINA Cvitlana Trichymovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.

Research interests: genesis of higher education in Ukraine and Slobozhanshchyna; pedagogical personalism; the latest educational technologies; management of higher education institutions on the basis of autonomy and collegial self-government.

Стаття надійшла до редакції 14.10.2022 р.

УДК 37.1:372

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-32-36

ГАЛЕТА Ярослав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та мистецтв Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0484-529X>
e-mail: yaroslavhaleta@ukr.net

ПОЧКА Каріна Аліївна – аспірантка кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0001-9708>
e-mail: karinaoliiвна@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕКТИВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Проведене дослідження присвячено проблемі розробки педагогічних засад управління розвитком дошкільного навчального закладу. У ході дослідження підтвердилися висловлені нами гіпотетичні положення про те, що управлінська діяльність керівника дошкільного навчального закладу може забезпечити оптимальні умови для індивідуально-творчого розвитку особистості дитини та педагога, якщо будується на науково-теоретичному розумінні управління як шляхи досягнення особистісно-розвивальних цілей.

Аналіз наукової літератури дав змогу розкрити суперечності між рівнем розвитку теорії управління та науковими підходами до системи управління освітою; між науковими вимогами до організації системи управлінської діяльності та реальним станом системи управління в практиці функціонування закладів; між вимогами часу до розвитку інноваційної діяльності освітніх закладів та системою управління інноваційними процесами; між якістю результату діяльності закладу та системним підходом до управління розвитком освіти;